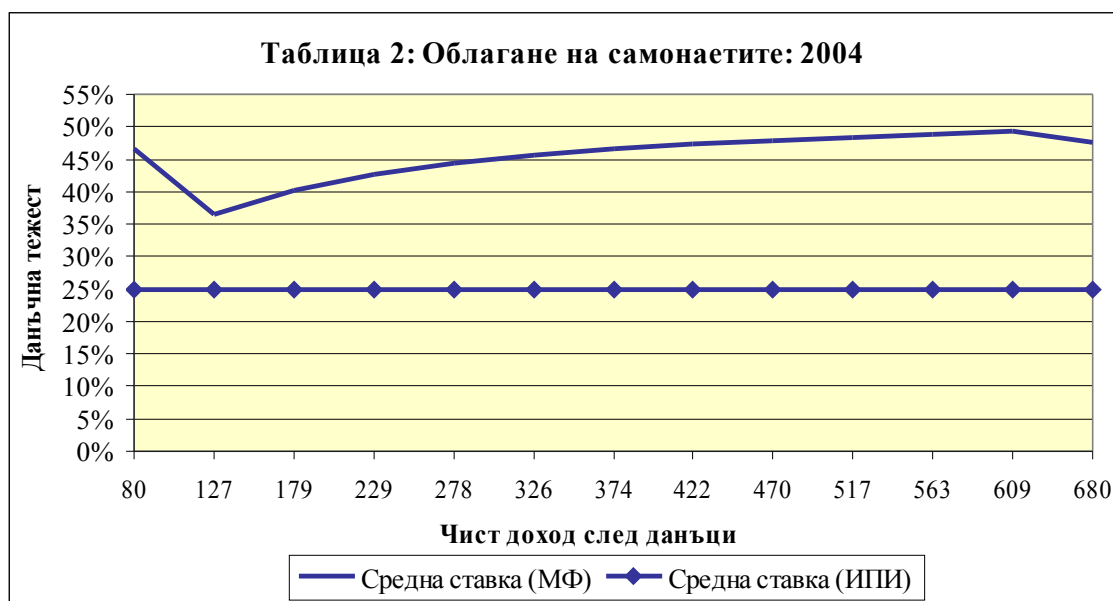
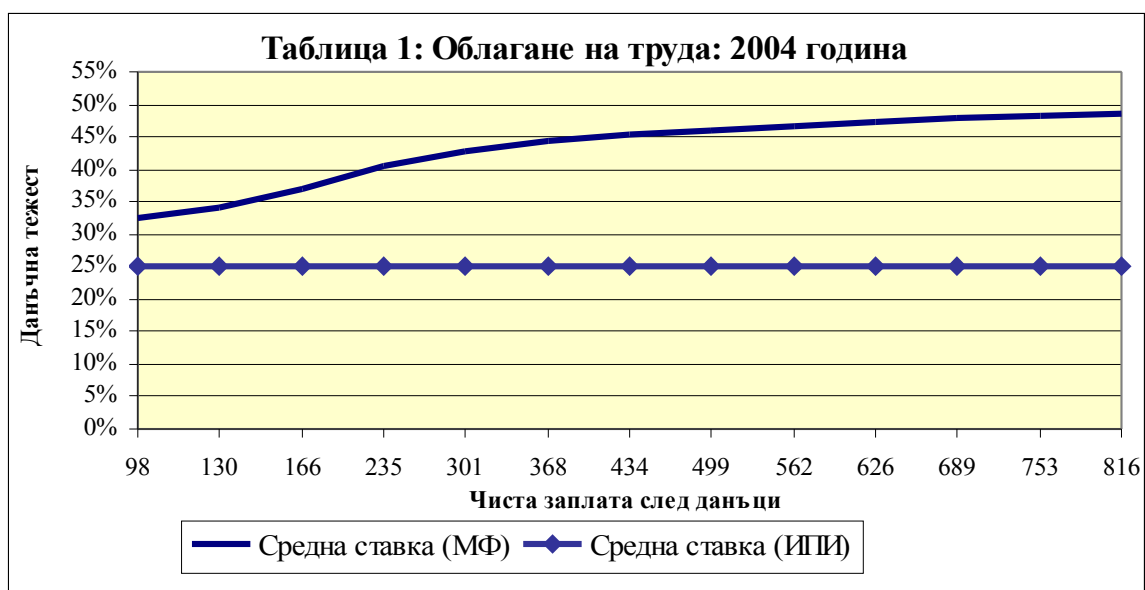

Данъци, разходи и бюджет: алтернативен поглед

Георги Ангелов, Институт за пазарна икономика

george@ime.bg

Данъчното облагане в България е високо (виж таблица 1 и 2). Негативните ефекти от това високо данъчно облагане се свързват с:

- увеличени стимули за укриване на данъци и увеличаване на сивата икономика
- намаление на стимулите за труд
- намаление на стимулите за инвестиции
- намаление на стимулите за поемане на риск
- по-слаба предприемаческа активност
- административни мерки за борба със сивата икономика

Алтернативният поглед

Всички тези ефекти водят до по-нисък икономически растеж, по-бавно нарастване на доходите и жизненото равнище на гражданите. Решаването на този проблем минава през намаление на данъците.

Затова Институтът за пазарна икономика изготви бюджет, който предвижда:

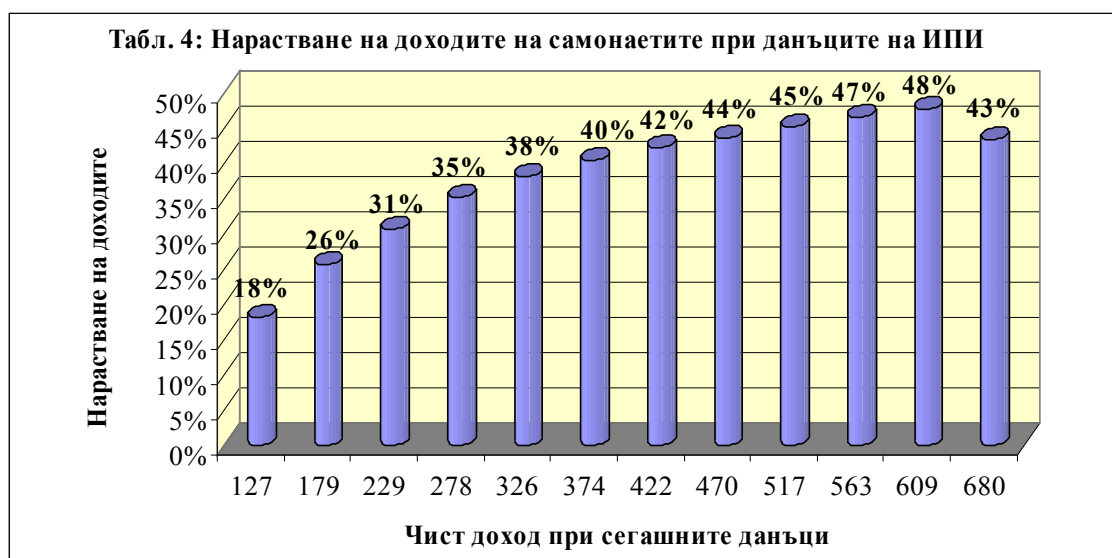
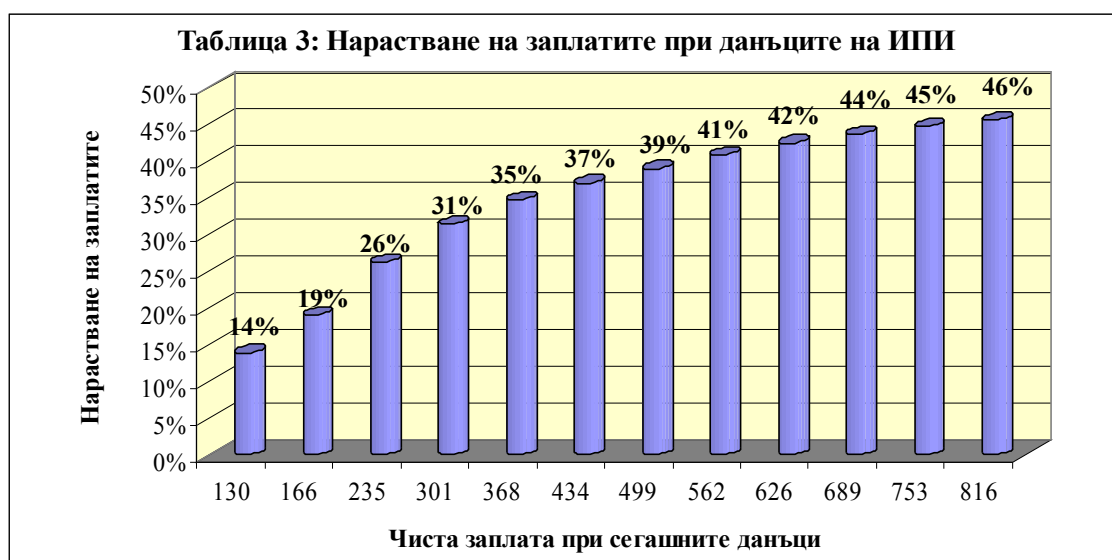
- намаление на данъка върху доходите на 10% (при 15 – 29% през 2003),

- намаление на данъка върху печалбата на 10% (при 23,5% през 2003) и
- намаление на осигуровките на 16,7% (при 42,7% през 2003).

При този подход обаче не са намелени някои присъщи (засега) разходи на правителството – за национална сигурност, поддържане на обществения ред и правораздаването, пенсии, здравеопазване и пр.

Какво означава това намаляване на данъчната тежест?

- За фирмите – нисък данък по примера Ирландия, **насърчаване на инвестициите и развитието;**
- За физическите лица и самонаетите – **значително увеличение на доходите.** Човек, изкарващ **при сегашните данъци и средна заплата от 235 лева** чиста заплата (доход), би изкарвал 300 лева **при данъците, предложени от ИПИ (увеличение от една четвърт).** Човек с чист доход от 301 лева при сегашните данъци би получавал 396 лева (увеличение с почти една трета);
- **Освободеният доход за икономиката като цяло от намалението на данъка върху доходите (изчислен при сегашната средна заплата) е 2,16 милиарда лева.** Това е около 1/13 от разходите за индивидуално потребление в националните сметки.

Намалението на данъците води до намаление на приходите в държавния бюджет. По тази причина е нужно и намаление на разходите – това необходимо намаление спрямо

нивото на разходите през 2003 година е между 10 и 15% (в зависимост от това какъв ще е ефектът на намалението на данъчните ставки върху размера на сивата икономика).

Кое в разходите подлежи на намаляване

Възможни са безболезнени за мнозинството облагодетелствани от правителствените програми (без специалните групи по интереси) и относително бързи съкращения на разходите. Основните направления, в които може да се постигне снижаване на разходите, са:

- **заемите в бюджетната сфера** (които са 440 хиляди души и се предвижда да нараснат през 2004);
- **разходите за издръжка** (част от които са разходи за командировки, материали, телефони, горива и енергия, външни услуги, текущи ремонти);
- **субсидиите за губещи дейности;**
- **разходите за дълготрайни активи** (част от които могат да се съкратят, а друга да се поемат от частния сектор – летища, пристанища, магистрали, водоснабдителни и канализационни мрежи).